

Ländryggskirurgi före total höftledsprotos ger sämre patientrapporterat utfallsmått

Ted Eneqvist^{1,2}, Szilárd Nemes¹, Helena Brisby², Göran Garellick¹, Peter Fritzell^{3,4}, Ola Rolfson^{1,2}

¹Svenska Höftprotosregistret, ²Ortopedkliniken, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Göteborg

³Ortopedkliniken, Ryhov, Jönköping, ⁴ Swespine

Bakgrund

Det är vanligt att patienter som har spinal stenos i ländryggen även drabbas av höftledsartros och vice versa. Ofta ger sjukdomstillstånden symptom som liknar varandra vilket gör det svårt att avgöra varifrån besvären huvudsakligen kommer. Detta brukar kallas för "rygg-höft dilemmat". Hur samtidigt förekommande degenerativa sjukdomstillstånd i ländrygg och höftled påverkar utfallet efter höftprotoskirurgi är dock inte klarlagt. Syftet med den här studien var att undersöka sambandet mellan tidigare ländryggskirurgi och patientrapporterat utfall hos patienter som genomgått höftprotosoperation.

Metod

Vi använde data från Svenska Höftprotosregistret (SHPR) och Swespine från 2002 till 2012. Patienter som förekom i båda registren identifierades. Studieggruppen utgjordes av patienter som först opererats med ländryggskirurgi och sedan total höftprotos. Vi selekterade studieggruppen genom att bara inkludera första höften om båda blev opererade under studietiden och vi exkluderade patienter med ovanliga proteser, ovanliga snitt, om patienten blev reopererad eller dog inom ett år efter höftprotosoperationen, eller om det saknades PROM-data (patient-rapporterade utfallsmått). Bland dem utan tidigare ländryggskirurgi definierades en kontroll-grupp genom direkt matchning på ålder, kön, operationsår, snittföring, fixationsmetod, Charnley-klass, och preoperativa PROM-värden. De patient-rapporterade utfallsmåtten som användes var EQ-5D, smärta (VAS) och tillfredställelse (VAS). Med hjälp av multivariat linjär regressionsanalys undersöktes sambanden mellan patientrapporterat utfall och förekomsten av tidigare ländryggskirurgi.

Resultat

Under åren 2002-2012 fanns 108,483 patienter i SHPR och 43,763 patienter i Swespine. 997 patienter identifierades till studieggruppen och en matchad kontroll utan tidigare ländryggskirurgi. Regressionsanalysen visade att ländryggskirurgi före höftprotosoperation är förenat med sämre EQ-5D index (B=-0.09, 95% KI:-0.11, -0.07), sämre EQ VAS (B=-7.6, 95% KI:-9.4, -5.7), mer smärta (B=4.0, 95% KI: 2.2, 5.8) och sämre tillfredställelse (B=5.4, 95% KI: 3.3, 7.4) ett år efter höftprotosoperationen.

Slutsats

Patienter med tidigare ländryggskirurgi har sämre patient-rapporterat utfall ett år efter höftprotosoperation. Tidigare ländryggskirurgi är således en viktig faktor att ta hänsyn i den gemensamma beslutsprocessen inför höftprotosoperation.